Ta vare på dialektmangfoldet!

Norge er et langstrakt land med et stort mangfold av dialekter. På grunn av den spredte bosetningen har hver bygd og by utviklet sin særegne form for norsk. Dialektene har sine særegenheter som representerer en verdifull del av norsk kulturarv og historie. De er en stor del av den lokale identiteten rundt om i landet, og mange lokalsamfunn bygger sin stolthet på den særegne måten de snakker norsk på. Norge har en av Europas sterkeste dialekttradisjoner og det er stor aksept for dialektbruk i offentligheten. Vi har ingen offisiell talemåte og alle dialekter er derfor like «korrekte».

Dialektbruken er i dag i tilbakegang, særlig hos yngre. Tilflytting og urbanisering har ført til at mange dialekter regionaliseres og blir mere like over et større område. Vi må derfor sørge for at også nye innflyttere får kjennskap og tilknytning til de lokale dialektene. Mediene er og med å påvirke hva folk opplever som den riktige måten å snakke på. Det er derfor viktig at dialektmangfoldet blir tilstrekkelig representert i media, også i nye digitale kanaler.

Hvor stor plass den lokale dialekten har i norskfaget kan være med på å forme hva barn og unge opplever som korrekt måte å snakke på. Hvis den lokale dialekten har liten plass i norskundervisningen, kan dette gjøre at eleven opplever at det er «feil» måte å snakke på. Det er derfor viktig å sørge for at skolen og norskfaget har god forankring i den lokale talemåten.

For å sikre dialektene gode vilkår, må ny teknologi tilpasses at Norge har et mangfold av dialekter. Om ny teknologi som kunstig intelligens og stemmegjenkjenning ikke fungerer like godt på dialekt som på et standardnært talemål, så tvinger dette folk til å endre måten de snakker på for å kunne ta i bruk den. Det er derfor viktig å sørge for at teknologien er tilrettelagt for dialektbrukere.

Språk og dialekter har alltid forandret seg og kommer alltid til å forandre seg. Dette er noe vi må akseptere! Politikere og myndigheter kan ikke og skal ikke bestemme hvordan folk skal snakke. Allikevel er det et problem om dialektene forandrer seg så mye at de dør ut. Vi må derfor sørge for at kulturarven som dialektene representerer blir tatt vare på for ettertiden. Det trengs også målrettede tiltak for å sikre at dialektene ikke forsvinner helt.

Senterungdommen vil:

- Styrke undervisningen om lokale dialekter i skolen og gi norskfaget større lokal forankring
- Øke synligheten og bruken av dialekter i mediene, særlig i programmer rettet mot barn og unge
- Jobbe for større dialektsynlighet i sosiale medier
- Øke støtten til organisasjoner og prosjekter som bidrar til å opplyse om og opprettholde dialektmangfold

- Sørge for at ny teknologi også er tilrettelagt for dialektbrukere
- Støtte forsking på lokale dialekter og talemål
- Gi Språkrådet et større og tydeligere ansvar for å tilrettelegge for bevaring og videreføring av det norske dialektmangfoldet
- Styrke og støtte Nasjonalbibliotekets arbeid med dokumentasjon, digitalisering og tilgjengeliggjøring av norske dialekter

Innsendt: Oppland Senterungdom